

Opasraportti

HuTK - Humanistiset ympäristöopinnot 2009-2011 (2009 - 2011)

Humanistiset ympäristöopinnot

Osoite: Humanistiset ympäristöopinnot, PL 1000, 90014 Oulun yliopisto
Puhelin: 08-553 3321 (yliopistonlehtori), 08-553 3347 (opintotoimisto)
Faksi: 08-553 3341
Sähköposti: jari.okkonen@oulu.# (yliopistonlehtori) pirjo.tolonen@oulu.# (opintotoimisto)
www-sivut: <http://www.oulu.fi/hutk/ympop/>

Katsaus oppiaineeseen

Ympäristötutkimus alkoi ensimmäisessä vaiheessaan luonnontieteiden piiristä: se keskittyi kuvaamaan ihmisen kielteisiä vaikutuksia luontoon. Voidaan sanoa, että näihin päiviin saakka sen pääpaino on ollut ympäristöongelmien kuvaamisessa luonnonilmiöiden piirissä. Se on ollut eräänlaista diagnostiikkaa: ympäristöriskien tunnistamista, kuvaamista ja teknisten parannuskeinojen etsintää. Ympäristötutkimuksen toisessa vaiheessa mukaan ovat tulleet ihmistieteet: humanistiset tieteet ja yhteiskuntatieteet. Tässä vaiheessa on ryhdytty kuvaamaan ja selittämään ympäristöongelmien kulttuurisia ja yhteiskunnallisia syitä ja on pyritty ymmärtämään syvällisemmin ihmisen kulttuurisidonnaista suhdetta luontoon. Tässä vaiheessa on havahduttu ymmärtämään, että ihmistieteillä on tärkeä merkitys nykyisten ympäristöongelmien ratkaisemisessa ja ympäristön suojelussa. Humanistisen ympäristönäkökulman mukaan ihminen on osa ympäristöä.

Humanistisen ympäristötutkimuksen kohteena ovat olleet eri kulttuurien luontokäsitykset, luontoa koskevat arvostukset ja eettiset periaatteet sekä menneisyyteen kohdistuvat analyysit kulttuurin ja luonnon vuorovaikutuksen muodoista. Ihmisen aiheuttamia ympäristöongelmia on ollut aina ja ne ovat jopa johtaneet suurten sivilisaatioiden tuhoutumiseen. Toisaalta on kiinnitetty erityishuomiota modernin ympäristökriisin syihin: mitä vikaa juuri länsimaisessa luontosuhteessa tällä hetkellä on? On löydetty toisiinsa nivoutuvia tekijöitä, jotka ovat kriisiyttäneet kulttuurimme luontosuhteen: muun muassa modernille kulttuurille perustava näkemys luonnosta pelkkänä välineenä ja raaka-aineena taloudelliselle kasvulle on nähty kriisin taustalla. Humanistinen näkemys luonnosta etsii tälle perinteelle mielekkäitä vaihtoehtoja, jotka voisivat johtaa kestävämpään elintapaan: etsitään ekologisesti kestäviä arvoja, joiden pohjalta voisimme suunnata toimintaamme arkielämässä, taloudessa ja tekniikassa uudella tavalla. On pyritty myös yhdistämään kulttuuriperinnön suojelun ja luonnonsuojelun tarpeet. Kulttuurinen kestävyys nähdään tärkeänä osana kestävästä kehityksestä ja kestävästä kehityksen kannalta kulttuurien moninaisuuden vaaliminen on keskeinen periaate. Ekologista kestävyttä edistävien sosiaalisten ja kulttuuristen edellytysten luomiseksi on vaalittava kulttuurista moninaisuutta, kulttuuriperintöä ja kulttuuri-identiteettiä. Humanistiset ympäristöopinnot ovat edellä mainituista syistä tärkeä osa ympäristöosaajien ja -tutkijoiden laaja-alaista peruskoulutusta.

Ympäristökysymyksiä ymmärtäminen ja niihin vaikuttaminen edellyttää humanistista näkemystä alan moniulotteisuudesta. Luonnonilmiöt, yhteiskunnalliset toimintatavat, talous, tekniikka sekä kulttuurin käsitykset ja arvot nivoutuvat niissä yhteen. Siksi jo opintojen alkuvaiheessa tähdätään vahvaan poikkitieteelliseen asiantuntemukseen ja ajattelun kehittämiseen.

Opiskelu-oikeus ja opintojen aloittaminen

Humanististen ympäristöopintojen opinto-oikeus on kaikilla läsnä olevaksi ilmoittautuneilla yliopiston opiskelijoilla.

Opintoneuvonta

Opintoneuvontaa antaa yliopistonlehtori Jari Okkonen, puh. 553 3321, jari.okkonen@oulu.#

Opetus ja opiskelu

Humanistiset ympäristöopinnot perustuvat pääasiassa itseohjautuvaan opiskeluun. Pakollinen luento-opetus rajoittuu johdantoluento- ja opintotoimintoihin. Muita opintoja voidaan ottaa valinnaisesti, jolloin perusopinnoista muodostuu vähintään 25 op tai enimmillään 35 op laaja kokonaisuus. Opiskelijan on ilmoittautumisen yhteydessä mainittava suorituksen

kuulumisesta humanistisiin ympäristöopintoihin. Sama opintojakso ei voi olla yhteinen muun oppiaineen kanssa, eli yhdellä suorituksella ei voi merkitä opintojaksoa kahteen aineeseen. Epäselvissä tapauksissa on syytä kääntyä jakson vastuuhenkilön puoleen. Opintoneuvontaa antaa yliopistonlehtori Jari Okkonen, puh. 08-553 3321. Tiedot opintojaksoihin liittyvästä kirjallisuudesta saa opinto-osion vastuuhenkilöiltä.

Opintojaksot

Perusopinnot 25-35 op

1. 687800P Johdatus humanistiseen ympäristötutkimukseen 2 op
2. Ympäristö#loso#a 3-8 op
 - 687801P Johdatus ympäristö#loso#aan 5 op
 - 687802P Ympäristöetiikka 3 op
3. Ympäristöhistoria 3-8 op
 - 687803P Globaali ympäristöhistoria 3 op
 - 687804P Ympäristötieteiden historia 5 op
4. Ympäristö ja kulttuuri 5-10 op
 - 687805P Kulttuuriperintö ja sen suojelu 5 op
 - 687806P Kulttuuriekologia 5 op
5. Vapaasti valittavat ympäristöopinnot 5-7 op

Tutkintorakenteisiin kuulumattomat opintokokonaisuudet ja -jaksot

- 687803P: Globaali ympäristöhistoria, 3 op
- 687800P: Johdatus humanistiseen ympäristötutkimukseen, 3 op
- 687801P: Johdatus ympäristöfilosofiaan, 5 op
- 687806P: Kulttuuriekologia, 5 op
- 687805P: Kulttuuriperintö ja sen suojelu, 3 op
- 687802P: Ympäristöetiikka, 3 op
- 687804P: Ympäristötieteiden historia, 5 op

Opintojaksojen kuvaukset

Tutkintorakenteisiin kuulumattomien opintokokonaisuuksien ja -jaksojen kuvaukset

687803P: Globaali ympäristöhistoria, 3 op

Opiskelumuoto: Perusopinnot

Laji: Opintojakso

Vastuuyksikkö: Humanistinen tiedekunta

Arvostelu: 1 - 5, hyv, hyl

Opettajat: Matti Enbuske

Opintokohteen kielet: suomi

Voidaan suorittaa useasti: Kyllä

Laajuus:

3 op

Osaamistavoitteet:

Opiskelija osaa selittää ja kuvata ihmisen ja ympäristön vuorovaikutusta globaalista näkökulmasta, erityisesti ihmisen toiminnan vaikutusta ympäristöön.

Sisältö:

Tutustutaan ympäristöhistoriaan.

Toteutustavat:

Itseopiskelu ja/tai luentoja.

Oppimateriaali:

Kurssikirjojen saatavuuden voi tarkistaa [tästä linkistä](#)

Suoritustavat ja arviointikriteerit:

Tentitään kirjatenttinä Ponting: A New Green History of the World - The Environment and the Collapse of the Great Civilisations, tai suoritetaan korvaavia luentoja.

Arviointiasteikko:

0 – 5

Vastuuhenkilö:

Markku Mäkivuoti, historia

687800P: Johdatus humanistiseen ympäristötutkimukseen, 3 op

Opiskelumuoto: Perusopinnot

Laji: Opintojakso

Vastuuyksikkö: Humanistinen tiedekunta

Arvostelu: 1 - 5, hyv, hyl

Opettajat: Okkonen, Jari Pekka

Opintokohteen kielet: suomi

Voidaan suorittaa useasti: Kyllä

Laajuus:

2 op

Osaamistavoitteet:

Opiskelija hallitsee ihmistieteiden näkökulman ympäristöntutkimukseen ja suojeluun.

Sisältö:

Esitellään luennoin humanistista ympäristötutkimusta.

Toteutustavat:

Luentosarja.

Suoritustavat ja arviointikriteerit:

Kirjallinen kuulustelu.

Arviointiasteikko:

Hyväksytty/hylätty

Vastuuhenkilö:

Jari Okkonen, yleinen arkeologia

687801P: Johdatus ympäristöfilosofiaan, 5 op

Opiskelumuoto: Perusopinnot

Laji: Opintojakso

Vastuuyksikkö: Humanistinen tiedekunta

Arvostelu: 1 - 5, hyv, hyl

Opettajat: Mari-Anne Virkkala

Opintokohteen kielet: suomi

Voidaan suorittaa useasti: Kyllä

Laajuus:

5 op

Osaamistavoitteet:

Opiskelija ymmärtää ympäristöfilosofian keskeisten ongelmien ja suuntausten pääpiirteet.

Sisältö:

Esitellään ympäristöfilosofiaa ja sen peruskäsityksiä.

toteutustavat: Itseopiskelu ja/tai luentoja.

Toteutustavat:

Itseopiskelu ja/tai luentoja.

Oppimateriaali:

Kurssikirjojen saatavuuden voi tarkistaa [tästä linkistä](#)

Suoritustavat ja arviointikriteerit:

Tentitään kirjatenttinä Oksanen (toim.): Ympäristöfilosofia ja Kotkavirta (toim.): Luonnon luonto, tai suoritetaan korvaavia luentoja.

Arviointiasteikko:

0-5

Vastuuhenkilö:

Kari Väyrynen, filosofia

687806P: Kulttuuriekologia, 5 op

Opiskelumuoto: Perusopinnot

Laji: Opintojakso

Vastuuyksikkö: Humanistinen tiedekunta

Arvostelu: 1 - 5, hyv, hyl

Opettajat: Anneli Meriläinen-Hyvärinen

Opintokohteen kielet: suomi

Voidaan suorittaa useasti: Kyllä

Laajuus:

5 op

Osaamistavoitteet:

Opiskelija hallitsee kulttuuriekologian perusteet.

Sisältö:

Ihmisen ja luonnon välinen vuorovaikutus kulttuuriantropologisesta näkökulmasta sekä ympäristön vaikutus kulttuuriin ja sen muutokseen.

Toteutustavat:

Itseopiskelua ja/tai luentoja.

Suoritustavat ja arviointikriteerit:

Kirjatentti vastuuhenkilön kanssa sovitusta kirjallisuudesta, tai suoritetaan korvaavia luentoja.

Arviointiasteikko:

0 – 5

Vastuuhenkilö:

Anneli Meriläinen-Hyvärinen, kulttuuriantropologia

687805P: Kulttuuriperintö ja sen suojelu, 3 op

Opiskelumuoto: Perusopinnot

Laji: Opintojakso

Vastuuyksikkö: Humanistinen tiedekunta

Arvostelu: 1 - 5, hyv, hyl

Opettajat: Okkonen, Jari Pekka

Opintokohteen kielet: suomi

Voidaan suorittaa useasti: Kyllä

Laajuus:

5 op

Osaamistavoitteet:

Opiskelija hallitsee kulttuuriperinnön tutkimukseen ja suojeluun liittyvät peruskäsitteet ja ymmärtää kulttuuriperintöprosessin kontekstin merkityksen.

Sisältö:

Kulttuuriperinnön suojelua ja hoitamista ohjaavat periaatteet, arvot, sopimukset, maankäyttö ja muinaismuistot, kulttuuriperintökohteet osana maisemaa.

Toteutustavat:

Itseopiskelua ja/tai luentoja.

Oppimateriaali:

Kurssikirjojen saatavuuden voi tarkistaa [tästä linkistä](#)

Suoritustavat ja arviointikriteerit:

Tentitään kirjatenttinä Skeates: Debating the Archaeological Heritage, Smith & Waterton: Heritage, Communities and Archaeology ja Lounatvuori & Putkonen (toim.): Rakennusperintömme, tai kirjallisuutta

Arviointiasteikko:

0 – 5

Vastuuhenkilö:

Jari Okkonen, yleinen arkeologia

687802P: Ympäristöetiikka, 3 op

Opiskelumuoto: Perusopinnot

Laji: Opintojakso

Vastuuyksikkö: Humanistinen tiedekunta

Arvostelu: 1 - 5, hyv, hyl

Opettajat: Väyrynen, Kari Antero

Opintokohteen kielet: suomi

Laajuus:

3 op

Osaamistavoitteet:

Opiskelija ymmärtää erilaisia näkökulmia ympäristöarvoihin ja ympäristöetiikkaan.

Sisältö:

Tutustutaan ympäristöetiikkaan.

Toteutustavat:

Itseopiskelu ja/tai luentoja.

Oppimateriaali:

Kurssikirjojen saatavuuden voi tarkistaa [tästä linkistä](#)

Suoritustavat ja arviointikriteerit:

Tentitään kirjatenttinä Haapala & Oksanen (toim.): Arvot ja luonnon arvottaminen, tai suoritetaan korvaavia luentoja.

Arviointiasteikko:

0 - 5

Vastuuhenkilö:

Kari Väyrynen, filosofia

687804P: Ympäristötieteiden historia, 5 op

Opiskelumuoto: Perusopinnot

Laji: Opintojakso

Vastuuyksikkö: Humanistinen tiedekunta

Arvostelu: 1 - 5, hyv, hyl

Opettajat: Esa Ruuskanen

Opintokohteen kielet: suomi

Voidaan suorittaa useasti: Kyllä

Laajuus:

5 op

Osaamistavoitteet:

Opiskelija oppii tuntemaan ympäristötutkimukselle keskeisten luonnontieteiden kehitystä ja nykyisen luonnontieteellisen ympäristötutkimuksen taustoja.

Sisältö:

Perehdytään ympäristötieteiden historiaan.

Toteutustavat:

Itseopiskelu tai luentoja

Oppimateriaali:

Kurssikirjojen saatavuuden voi tarkistaa [tästä linkistä](#)

Suoritustavat ja arviointikriteerit:

Tentitään kirjatenttinä Bowler: Ympäristötieteiden historia, tai suoritetaan korvaavia luentoja.

Arviointiasteikko:

0 - 5

Vastuuhenkilö:

Kari Väyrynen, filosofia